

Læsø Kommune

Kommuneplanstrategi 2024

Natur og bæredygtighed

Planstrategi for Læsø Kommune 2024

Indhold

Indledning.....	2
Fokusområder for planstrategien	4
Bosætning, tiltrækning af kvalificeret arbejdskraft, borgerne, børn/unge/familier/ældre.....	5
Turisme og erhvervsliv.....	6
.....	7
Natur og kultur	7
Energi – Læsø som selvforsynende.....	9
Infrastruktur og transport.....	10
Planlægning siden sidste kommuneplan	11
Miljøvurdering af planstrategien	12

Indledning

Kommuneplanstrategien sætter en overordnet dagsorden og retning for den kommende kommuneplanrevision og giver således et pejlemærke for hvilke områder, der er fokus på i den fysiske planlægning.

Fokusområderne tager udgangspunkt i Læsø Kommunes udviklingsstrategi fra 2018 med formålet at stabilisere udviklingsrammerne for Læsø Kommune og øens samfund med en række handlinger, der kan realiseres og måles. Overordnet skal strategien fungere som værktøj for prioritering af indsatsområder med helhedsplanlægning over tid frem for skiftende fokus på enkeltaktiviteter.

Udviklingsstrategiens overordnede fokus er at sikre Læsø Kommune som et økonomisk og demografisk bæredygtigt samfund med fortsat kommunalt selvstyre. Aktivt samarbejde med eksterne aktører skal understøtte turisme og erhverv og skabe vækst, der kan generere arbejdspladser og bosætning. Konkret skal tiltag og investeringer kvalitetssikres med henblik på sikring af udviklingsstrategiens mål, lige som strategien skal indgå i kommunens øvrige politikker, strategier og planer.

Læsø Kommune vedtog i 2022 en erhvervsstrategi udarbejdet med baggrund i udviklingsstrategien.

Erhvervsstrategien peger på en række lokale styrker og stedbundne fordele - Læsøs unikke natur, kultur og lokale ressourcer til fødevarerproduktion, en stærk IT-infrastruktur med fibernet på hele øen, lokalt fællesskab om Læsø som brand med en samlet fortælling om Læsø og øens særlige kvaliteter, en solid, fleksibel og omstillingsparat arbejdsstyrke samt et stærkt forankret og aktivt lokalt foreningsliv, frivillighed, ildsjæle og iværksættere.

Udviklingsstrategien og erhvervsstrategien var efterfølgende begge udgangspunkt for Læsø Kommunes første klimahandleplan, der blev vedtaget i 2023. Begge strategier har bæredygtighed som mål, og det går fuldstændigt i tråd med klimahandleplanens målsætning om at sikre Læsø som et bæredygtigt helårssamfund, der er selvforsynende med energi, forvalter sine ressourcer bæredygtigt og skaber erhvervsudvikling med baggrund i stedbundne kvaliteter.

Planstrategiens fokus bredes ud på fem fokusområder med ovenstående udgangspunkt. De fem fokusområder har et bredt perspektiv, idet kommuneplanen skal revideres i sin helhed som følge af den lange periode siden sidste revision, samt i henhold til beslutning i kommunalbestyrelsen d. 26/6 2023. Alle dele af kommuneplanen skal således opdateres og revideres ud fra kommuneplanstrategiens retning i den efterfølgende planproces, som dykker ned i alle detaljer af kommuneplanen.

Formaliteterne

Planstrategi 2024 erstatter den nuværende planstrategi 2011.

Kommuneplanstrategien indeholder en oversigt over den planlægning, der har fundet sted siden sidste kommuneplanrevision, ligesom den kan indeholde Læsø Kommunes strategi for Lokal Agenda 21.

Dette emne er omdrejningspunktet i Læsø Kommunes klimahandleplan, der blev vedtaget medio 2023. Lokal Agenda 21 indarbejdes i al kommunens planlægningsarbejde og beskrives derfor ikke særskilt her i planstrategien. Der henvises i stedet til klimahandleplanen.

Strategien blev fremlagt til offentlig høring i 9 uger fra den 05. februar til 08. april 2024. De indkomne kommentarer er blevet behandlet af Kommunalbestyrelsen den 27. maj 2024, og der er ikke fundet anledning til at ændre strategien. Strategien er endeligt vedtaget den 21. oktober 2024.

Fokusområder for planstrategien

Der er udvalgt fem fokusområder, der dækker temaerne i den kommende kommuneplanrevision bredt og fortsætter det fokus, der er sat i udviklingsstrategien, erhvervsstrategi og klimahandleplan. Emnerne er indbyrdes afhængige og kan forstærke hinanden i forskellige sammenhænge.

Hvert emne beskrives helt kort i "status og udfordringer" og "hvad vil vi gøre?"

Kommuneplanstrategien er opdelt i følgende emner:

- Bosætning, tiltrækning af kvalificeret arbejdskraft, borgerne, børn/unge/familier/ældre
- Turisme og erhvervsliv
- Natur og kultur
- Energi – Læsø som selvforsynende
- Infrastruktur og transport

Bosætning, tiltrækning af kvalificeret arbejdskraft, borgerne, børn/unge/familier/ældre

Status og udfordringer	Hvad vil vi gøre
<p>Der har generelt været et fald i befolkningstallet for Læsø. Fra et toppunkt på 3.448 beboere i 1950 er det gået tilbage, i 2010 lå tallet på 1.969, og siden 2020 har det stabiliseret sig omkring 1.800 faste beboere.</p>	<p>Vi vil sikre, at der er et godt udbud af byggegrunde til nye boliger, herunder til lejeboliger og nye boligformer.</p>
<p>Udfordringen på Læsø ligger især i en høj gennemsnitsalder, og andelen af ældre over 80 år forventes at stige markant i de kommende år, samtidig med at arbejdsstyrken er faldende.</p>	<p>Vi vil arbejde med vedvarende energi, som kan være med til at skabe fællesskabsfølelse og som kan være netop det, som mange tilflyttere efterlyser.</p>
<p>Hertil skal lægges et antal deltidsbeboere, der bruger Læsø i kortere eller længere tid i løbet af året. De er vigtige for øens sammenhæng, idet de er med til at sikre, at der er kunder i butikker, restauranter og hos erhvervslivet generelt.</p>	<p>Vi vil udvide turistsæsonen, så det i højere grad bliver muligt at opnå helårsansættelse i stedet for at bosatte på Læsø er tvunget til at sammenstykke sin indkomst af flere kortidsansættelser.</p>
<p>Der opleves mangel på lejeboliger, som både vil være attraktive for tilflyttere og de læsøboere, der vil flytte fra eje- til lejebolig i en af øens byer.</p>	<p>Vi vil arbejde på at få skabt områder i byerne, hvor man kan etablere alternative, nye boformer, men uden at give køb på vores unikke natur og luft mellem husene i byerne. Det skal stadig være forbundet med lys og luft, når man bosætter sig på Læsø.</p>
<p>Når andre kommuner griber til effektivisering i form af sammenlægning af institutioner, er det for længst sket på Læsø. Her er 1 skole, 1 børnehus, 1 plejehjem etc. På Læsø skal effektivisering dermed ske ved at gøre tingene smartere og se på tværs af institutionernes målgrupper. Samtidig kan tiltag som gratis skolemad gøre Læsø Skole mere attraktiv for tilflyttere, samtidig med mange fordele for skolens andre elever, ligesom en ny Læsø Efterskole kan give grundlag for samarbejde og større råderum for skolen.</p>	<p>Vi vil være aktivt engageret og understøttende overfor virksomheder og selvstændiges muligheder for at drive og etablere virksomhed på Læsø.</p>
<p>Kvaliteten af den offentlige transport både på øen samt til og fra øen kan være af betydning for bosætning. En sikker og stabil færgedrift er således med til at sikre, at erhvervslivet kan udvikle sig. Ligeledes er det vigtigt for at få infrastrukturen på øen til at hænge sammen, at der er mulighed for at benytte sig af offentlig transport.</p>	<p>Vi vil sikre en stabil færgedrift med en frekvens, der tilgodeser så mange som muligt.</p> <p>Vi støtter op om etablering af Læsø Efterskole og byder ind med samarbejds muligheder med Læsø Skole.</p>

Turisme og erhvervsliv

Status og udfordringer	Hvad vil vi gøre
<p>Hovederhvervene på Læsø er turisme, fiskeri og landbrug.</p> <p>Læsøs størrelse, geografiske placering og demografi indebærer, at erhvervslivet på Læsø primært består af små (90%) og mellemstore virksomheder, herunder de kommunale arbejdspladser. Derfor er det vigtigt, at virksomhederne bakker op om hinanden og trækker på støtte fra såvel kommunen som Læsø Turist- og Erhvervsforening. Fælles erhvervsservice og branding af øen skal skabe grundlag for øget kundepotentiale og dermed en unik mulighed for stabilitet og vækst i drift og omsætning.</p> <p>Læsø byder på en række særlige stedbundne fordele for turisme og erhvervsliv. En unik natur og kulturhistorie, stærk infrastruktur med fibernet, Læsø som brand, og en befolkning, hvor man er vant til at sammensætte sit arbejdsliv med skiftende opgaver.</p> <p>Erhvervslivet består af fiskeri, landbrug, turisme samt en lang række følge- og servicevirksomheder, som ikke mindst får deres eksistensberettigelse gennem øens gæster og gør, at de faste beboere får et større udbud at vælge imellem.</p> <p>Hvert år i højsæsonen besøger over 20.000 turister dagligt Læsø. Det stiller store krav til infrastruktur og forsyningsikkerhed på øen. Vi er udfordrede på indvinding af rent drikkevand, idet der kun er et enkelt sted på øen, hvor det er muligt at have borer. Samtidig er vores to renseanlæg hårdt belastede i perioder med mange gæster på øen. Det betyder, at vi overholder udledningstilladelserne på årsplan, men der er overskridelser på enkelt dage.</p> <p>I højsæsonen er der stort pres på de to havne, hvor lystsejlerne ligger i mange lag.</p> <p>Læsø Kommune har fokus på udvikling af erhvervsområder, hvor man kan samle de erhvervsaktiviteter, der ikke har behov for "strøgbeliggighed".</p>	<p>Læsø kommune ønsker i forhold til øens erhvervsliv at gøre Læsø til et attraktivt sted at etablere både ny virksomhed, iværksætterier og afdelinger af større virksomheder.</p> <p>Vi vil understøtte muligheden for løbende kompetenceudvikling på øen, i form af lokal uddannelse, som kan fastholde og tiltrække arbejdskraft.</p> <p>Vi skal gøre det attraktivt for unge læsøboere at vende retur til øen efter endt uddannelse på fastlandet.</p> <p>Det skal være let at være virksomhed på Læsø ved at gøre det så enkelt som muligt, når der skal søges om tilladelser i kommunalt regi.</p> <p>Vi vil arbejde med at styrke de offentligt private partnerskaber for derigennem at skabe flere arbejdspladser og udvikling af øen.</p> <p>På turismesiden vil vi søge at udvide sæsonen, så skuldursæsonerne bliver bredere. Det vil vi gøre i et samarbejde med turismeerhvervene.</p> <p>Vi fortsætter arbejdet med UNESCO, på vej mod verdensarv, under den internationale titel "Laesoe Seaweed houses & Seasalt Huts", hvor Læsø i dag er på tentativlisten. Ligeledes vil vi arbejde for at udvikle naturturisme for øen med udvikling af formidlingen af natur og kultur.</p> <p>Arbejdet med den videre udvikling af de to havne er allerede igangsat, og vi vil arbejde videre med at lave tidssvarende forhold til lystsejlerne med tilstrækkelig plads og aktiviteter i de to havne. Østerby Havn fastholdes som en kombineret erhvervs- og lystbådehavn, mens Vesterø Havn er færge-, erhvervs- og lystbådehavn.</p>

Natur og kultur

Status og udfordringer

Naturen er Læsøs største attraktion for både turisme og bosætning med gode forudsætninger for friluftsliv og udendørs aktiviteter. Naturen på Læsø dækker tæt på 70 % af øens areal og har en høj biodiversitet. Samtidig udgør de naturlige ressourcer et vigtigt grundlag i flere store erhverv som fiskeri og landbrug.

Læsøs natur udgøres fortrinsvist af kulturlandskaber, som er opstået gennem udnyttelsen af landskaberne gennem tiden. Landskaberne er i vid udstrækning fredet og skal bevares i den tilstand. Det kræver en stor indsats gennem naturplejen, som efterligner den historiske udnyttelse.

Danmarks største lodsejerforening står for en stor del af naturplejen, hvor afgræsning med husdyr

Hvad vil vi gøre

Vi vil arbejde målrettet med at sikre en balance mellem beskyttelse og benyttelse af naturen, så de beskyttede områder eksempelvis ikke tager skade af den turisme, de er grundlag for. Det er afgørende at have fokus på bæredygtighed i samspil med den historiske og kulturelle brug af naturen, som har skabt landskaberne.

Vi vil i forbindelse med kommuneplanrevisionen udarbejde "Grønt Danmarkskort" for Læsø – et krav til kommuneplanlægningen, der ikke tidligere er udført. Kortlægningen kan hjælpe med at fremhæve udfordringer og potentialer.

Vi vil fortsat implementere Forvaltningsplanen for Læsøs natur og landskaber fra 2021 og derudover implementere indsatserne fra klimahandleplanen for at øge klimarobustheden.

medfører en høj kvalitet af pleje og fremme af biodiversiteten. Læsø Kommune understøtter naturplejen med mekanisk rydning ved behov og udfører endvidere naturpleje og større rydninger på mange arealer uden afgræsning.

Læsøs natur er omfattet af en lang række fredninger og beskyttelser med forskellige instanser som myndighed. Det kan medføre en kompleks og usammenhængende forvaltning af områderne.

Kultur

Læsø har et rigt kulturliv med mange forskellige foreninger, arrangementer, skiftende og faste udstillinger og festivaler hele året. Kulturlivet er i høj grad baseret på foreninger og fællesskab, hvor frivillige kræfter sammen skaber det rige foreningsliv med en bred vifte af tilbud inden for sport og fritid, kunst, håndarbejde, jagt og folkeoplysning samt størstedelen af de store arrangementer, der afholdes året rundt.

Læsø Museum har flere afdelinger, hvor Læsøs historie formidles gennem både faste og skiftende udstillinger – eksempelvis Museumshuset og Museumsgården. Hedvigs Hus og Lokalhistorisk arkiv er eksempler på afdelinger, der i høj grad drives af lokale, frivillige kræfter.

Arbejdende kunstnere har rig mulighed for ro og inspiration på Læsø. Der er bl.a. mulighed for at søge om ophold som Artist in Residens i Per Kirkebys og Asger Jorns atelier.

Vi vil hjælpe med at facilitere udplantning af ålegræs og understøtte projekter omkring formidling af natur, biodiversitet, kulturhistorie og den stedbundne sameksistens med havet omkring Læsø.

Der er politisk ønske om at samle administrationen af de forskellige udpegninger i en marin nationalpark med Læsø Kommune som myndighed. Formålet er at forankre forvaltningen lokalt og skabe god sammenhæng mellem områderne – både på land og i havet omkring Læsø.

Kultur

Vi vil fortsat bakke op om det rige kultur- og foreningsliv og facilitere udviklingen af nye initiativer.

Vi arbejder målrettet med at understøtte processen omkring Læsø som UNESCO verdensarv.

Vi gennemfører og understøtter konkrete projekter omkring formidling af natur og kultur på Læsø.

Energi – Læsø som selvforsynende

Status og udfordringer	Hvad vil vi gøre
<p>Der er omkring 1800 fastboende borgere på Læsø, og opgørelser over forbrug af el og vand antyder, at det samlede antal personer på øen er op mod 4000 hele året. I sommerhalvåret mangedobles antallet, og forsyningsnettet skal derfor dimensioneres efter den maksimale belægning på op mod 20.000 personer pr. døgn.</p>	<p>Vi vil planlægge og etablere et nyt stort solcelleanlæg med en kapacitet, der medfører selvforsyning af grøn strøm.</p> <p>Vi vil arbejde for etablering af et borgerenergifællesskab, hvor borgerne kan deltage i ejerskabet af et nyt solcelleanlæg.</p>
<p>Læsø er det sted i Danmark, hvor solen skinner flest timer om året. Derfor er det oplagt at udnytte potentialet, og solceller har gennem mange år været udbredt på Læsø. 70 % af øens strømforbrug produceres i dag af solceller, og kommunen har vedtaget at arbejde mod at blive selvforsynende og nettoeksportør af strøm fra solceller i 2030.</p>	

Infrastruktur og transport

Status og udfordringer	Hvad vil vi gøre
<p>Kvaliteten af den offentlige trafik er vigtig for både bosætning, udøvelse af erhvervsliv og tiltrækning af turister til Læsø. Det er omkostningstungt at sikre et tilfredsstillende kvalitets- og serviceniveau, og det er en væsentlig post for Læsø Kommune.</p> <p>Det er gratis at køre med busserne på Læsø, og busserne kører på el.</p> <p>Ligeledes har Læsø arbejdet for at få gennemført landevejsprincippet helårligt på færgedriften, som i forbindelse med Finansloven for 2024 er blevet en realitet.</p> <p>Færgen er øens livsnerve - alle er afhængige af den i større eller mindre grad. Driften foregår i dag med Læsøs to færger, Margrete og Ane. Der er igangsat arbejde med at få bygget en ny og tidssvarende færge baseret på eldrift, mens den nuværende hovedfærge, Margrete, bliver back up i stedet for Ane. Alternativt afsøges pt. en alternativ samarbejdsmodel med Indenrigs- og Transportministeriet, hvor bæredygtigheden og understøtningen af Læsøs finansielle bæredygtighed styrkes via et samarbejde med en anden operatør, som står for drift og sikret en reservefærgeløsning.</p> <p>Flyvepladsen er ikke bare vigtig, når borgere skal til akut behandling på sygehuse på fastlandet. Den er også en aktiv plads med ca. 600 landinger på årsbasis. Der er tillige planlagt forsøg med el-fly på rutetrafik til øen.</p> <p>Tohjulede køretøjer med eller uden motor står for en væsentlig del af transporten på Læsø med klar sundhedsmæssig effekt for den enkelte. Sammen med de offentlige transportmuligheder mindsker det behovet for, at turister tager bil med til øen – og øger mobilitetsmulighederne for alle.</p> <p>Bilparken på Læsø består for al overvejende af fossildrevne køretøjer, men tendensen går mod flere el- eller pluginhybrid-biler. Derfor er en god ladeinfrastruktur væsentlig.</p>	<p>Vi vil arbejde med løbende at sikre service- og kvalitetsniveau på den kollektive trafik på øen og udbrede kendskabet til såvel busrute som muligheden for flextrafik.</p> <p>Den kollektive trafik skal tilpasses udsving i belastning hen over årets sæsoner.</p> <p>Vi vil arbejde med at få bygget en ny og tidssvarende færge inden udgangen af 2026, og det er ambitionen, at færgen skal være med eldrevet fremdrivningssystem. Der skal arbejdes med en løsning, hvor færgen på sigt er 100% eldrevet med høj driftssikkerhed.</p> <p>Vi vil understøtte cyklismen ved at have en god infrastruktur med vel vedligeholdte veje og stier, der er velegnede for såvel cyklister som gående.</p> <p>Udlejere af overnatningsmuligheder samt dagligvarebutikker er allerede langt i udbredelsen af ladeinfrastruktur. Men det er fortsat vigtigt at være opmærksom på, om øget elforbrug vil betyde ændringer i transmissionsnettet for øen, herunder også med udsigten til en eldrevet færge på sigt.</p> <p>Derfor skal der også ses på mulighederne for at etablere yderligere en solcellepark, som kan være et borgerenergifællesskab, så strømmen kommer øens forbrugere til gode.</p> <p>Der er allerede på privat initiativ etableret flere lynladestanderer samt almindelige ladestanderer på kommunale arealer.</p> <p>Vi vil fortsat undersøge mulighederne for at gøre flyvepladsen til et endnu bedre aktiv for at komme til og fra øen med såvel rutetrafik som privat flyvning.</p>

Planlægning siden sidste kommuneplan

Navn	Plandokument
Kommuneplantillæg nr. 2	Link
Lokalplan 1.01 – Hotel Nygaard	Link
Lokalplan 1.11 - Byrum	Link
Lokalplan 2.13 – Østerby Havn	Link
Lokalplan 2.14 – Ærøvej 9, Østerby Havn	Link
Lokalplanstillæg 2.15 – Tillæg til 2.08 Havne- og erhvervsområde i Østerby Havn (Marinaen mv)	Link
Lokalplan 5.01 – Gammel Havnevej 1, Tanghus, bevarende lokalplan	Link
Lokalplan 5.02 – Danzigmannvej 6, Tanghus, bevarende lokalplan	Link
Lokalplan 5.03 – Snebærvej 1, Tanghus, bevarende lokalplan	Link
Lokalplan 5.04 – Snebærvej 1A, Tanghus, bevarende lokalplan	Link
Lokalplan 5.05 – Alleen 26, Tanghus, bevarende lokalplan	Link
Lokalplan 5.06 – Østerbyvejen 79, Tanghus, bevarende lokalplan	Link
Lokalplan 5.07 – Danzigmannvej 24, Tanghus, bevarende lokalplan	Link
Lokalplan 5.08 – Mosevej 16, Tanghus, bevarende lokalplan	Link
Lokalplan 5.09 – Juelsmindevej 2, Tanghus, bevarende lokalplan	Link
Lokalplan 5.10 – Stoklundvejen 25, Tanghus, bevarende lokalplan	Link
Lokalplan 3.16 – Vesterø Havn	Link
Lokalplan 3.17 – Solcelleanlæg på Hundetudevej	Link

Miljøvurdering af planstrategien

Der er i henhold til § 8, stk. 2 i Lov om miljøvurdering af planer og programmer og konkrete projekter (LBK nr. 4 af 3/1 2023) foretaget en vurdering af, om planen kan få væsentlig indvirkning på miljøet.

Der er gennemført en screening og på den baggrund vurderet, at planen ikke vil få væsentlig indvirkning på miljøet. Der er derfor truffet afgørelse om, at der ikke udarbejdes en miljørapport.

Planstrategien sætter en retning for revisionen af kommuneplanen og fastlægger ikke en konkret arealanvendelse. Det er samtidig vurderet, at planstrategien ikke vil påvirke internationale beskyttelsesområder eller beskadige eller ødelægge bilag IV-arters raste- og ynglepladser.

